

1420 (3)

VI II

SKDL:n organisatio ja sen kehitys liittokokousten  
väliseltä ajalta.

Suomen Kansan Demokraattisen Liiton ensimmäinen liittokokous maaliskuussa 1946 totesi siihen mennessä tapahtuneen voimakkaan järjestöllisen nousun. Runsaan vuoden toiminnan tuloksena oli luotu laaja organisatio ja jäsenmäärä oli jatkuvasti kohonut. Kansandemokraattinen rintama oli kokoonpanoltaan varsin laaja, kuuluen siihen työläisten lisäksi talonpoikaista, liikemiehiä ja sivistyneistöä. Samalla totesi Liittokokous kuitenkin eräitä puutteita, joitten poistaminen asetettiin edessä olleen kauden tehtäväksi. Järjestötyön tärkeimmäksi tehtäväksi asetettiin tällöin perusjärjestöjen toiminnan ohjaaminen siten, että

1. työ vakiintuu ja poliittinen taso kohoaa,
2. toimitsijavoimia koulutetaan niin paljon, että ainakin yksi pätevä toimitsija on joka perusjärjestössä,
3. jäsenistön kokoonpano saadaan laajemmalle pohjalle lisäämällä talonpoikaisten ja henkisentöntyöntekijäin osuutta siinä,
4. toimipaikkoja saadaan lisää, joka vasta antaa mahdollisuudet toiminnan laajentamiselle,
5. ruotsinkielisten osuutta järjestössä lisätään uhraamalla siihen entistä enemmän voimia.

Näiden avulla tulisi koko organisatio pysyväksi kaikkiin toiminnassa eteentuleviin tehtäviin.

### Jäsenjärjestöt.

Liiton jäsenjärjestöinä ovat edelleen samat kuin ed. liittokokoukseen mennessä. Edellisessä liittokokouksessa otettu kantaa, että jokaisen yksityisen henkilön on kuuluttava liittoon perusjärjestön kautta, on vahvistanut organisatiota. Jäsenistö kuuluu täten liittoon joko Suomen Kansan Demokraattisen Liiton, Suomen Kommunistisen Puolueen, Sosialistisen Yhtenäisyyspuolueen, <sup>Naisten</sup> Suomen /Demokraattisen Liiton, Suomen Toverikuntien Liiton, (ent. Entisten Sotilaiden Toverikuntien Liitto) tai Akateemisen Sosialistiseuran perusjärjestöjen kautta.

### Liittoneuvosto

Liittoneuvosto on kokoontunut toimintakaudella kolme kertaa.

Vuonna 1947 pidettiin kokous 26-27 päivinä tammi-kuuta ja käsiteltiin silloin ohjelmakysymykset, kuten kansallistamis-, maareformi- ja kulttuuriohjelmat ja lisäksi oli käsitteilyssä kunnallisvaaleihin valmistautuminen.

Vuonna 1948 pidettiin kokous 7-8 päivinä helmikuuta ja 2 päivänä elokuuta. Edellisessä käsiteltiin osallistumista valtiollisiin vaaleihin ja jälkimmäisessä hallituskysymyksiä.

Liittoneuvoston puheenjohtaja, toveri V. Metsäranta kuoli kesken toimikauden ja hänen tilalleen valittiin puheenjohtajaksi Konsta Talvio.

Liittotoimikunta on kokoonpantu e.m. järjestöjen edustajista sitten kun edellinen Liittokokous sen jäsenet valitsi. Toimintakauden aikana on liittotoimikunnasta kuitenkin kuoleman kautta poistunut toverit M. Ampuja ja J.W.Keto, joitten sijalle on liittoneuvosto valinnut S. K. Kilven ja A. Wirtasen sekä vahvistanut muutenkin liittotoimikuntaa sen työn voimistamiseksi. Puheenjohtajana toimi J.W.Kedon jälkeen K.L. Kulo.

Liittotoimikunta on kokoontunut eri vuosina seuraavasti v. -46 \_\_\_\_\_ kertaa, v.-48 \_\_\_\_\_ kertaa ja kuluvana vuonna tähän mennessä \_\_\_\_\_ kertaa.

Järjestöverkosto ja jäsenistö.

Liiton perusjärjestöillä on kullakin oma organisationsa ja niiden erilaisuudesta johtuen ei niitä voi suoranaisesti verrata toisiinsa. Niiden perusjärjestöjen määrän kasvusta kokonaisuutena antaa kuitenkin oheinen piirros selvän kuvan. Siinä on huomioitu kolmen osajärjestön, SKDL:n, SKP:n ja SNDL:n perusjärjestöjen ja niiden alaisten alaosastojen, ryhmien ja jaostojen kehitys.

1.1. -46.

1517

1.1. -49

3585

Kokonaisuutena ottaen voidaan sanoa, että jäsenmäärä on kasvanut samassa suhteessa, mutta voimakkaimmin on jäsenmäärä kuluneella kaudella noussut SKP:n perusjärjestöissä, ollen se nyt noin 3 kertaa suurempi kuin edellisen liittokokouksen aikana. SKDL:n omien perusjärjestöjen jäsenmäärä on kuitenkin edelleen suurin.



SKDL:n oma organisatio.

Piirijärjestöt.

Piirijärjestöjä oli edellisen Liittokokouksen päätöksellä 17 ja yksi niistä, et.Hämeen piirijärjestö, jakaantui kolmeen osaan, varsinainen piirialue ja Hämeenlinnan sekä Forssan alapiirit. Toimintakaudella (-48) perustettiin uusi piirijärjestö, eroittamalla Ahvenanmaa erilliseksi ruotsinkieliseksi piirijärjestöksi. Tällä kertaa on piirijärjestöjä siis 18 ja 2 alapiiriä. Lisäksi toimii H:gin ja Turun kunnallisjärjestöt varsin itsenäisesti.

Piirijärjestöjen toiminta liiton työn ohjaamiseksi ja järjestämiseksi perusjärjestöissä on suurimerkityksellinen. Käytyjen kamppailujen voima ja aktiivinen osallistuminen vaalityöhön samoinkuin niiden onnistunut järjestäminen ovat piirien toiminnan tuloksia.

Piirijärjestöillä on ollut palkattuina työntekijöinä piiri- ja valistussihteeri ja eräillä piireillä myös järjestäjä. Taloudellisista syistä on suurempia voimia voitu kiinnittää työhön vain vaalikamppailutyön yhteydessä, vaikka muinakin ainakoina olisi lisävoima tarpeen.

Piiritoimikuntien jäsenten jatkuva koulutuminen tehtäväänsä on osittain korvannut paikallisen työvoiman puutetta, mutta on ymmärrettävää, ettei se kokonaan ole voinut sitä tehdä.

Piirien toiminnan tehostamiseksi on piiri- ja valistussihteereille järjestetty neuvottelu- ja kurssipäiviä ja tämä onkin osoittautunut oikeaksi toimenpiteeksi.

Kunnallisjärjestöt.

Pitäjiä, joissa on vähintään 3 demokraattista perusjärjestöä on perustettu kunnallisjärjestö ohjaamaan paikallista toimintaa.

taa. Niiden määrä on jatkuvasti noussut ja vuosittain sitä osoittaa seuraava tilasto:

v.-45 lopussa oli 85, v.-46 lopussa 153, v.-47 lopussa 203 ja v.-48 lopussa 225.

Kunnallisjärjestöjen lukumäärä ei kuitenkaan ole vielä läheskään riittävä, sillä sellaisen tarpeellisuutta ei ratkaise yksinomaan olevien perusjärjestöjen lukumäärä tai ohjaus, vaan yhtä tärkeänä tehtävänä sillä on kuntansa kunnallispoliittisen toiminnan ohjaus kunnallisessa elämässä olevien edustajain kautta ja perusjärjestöjensä avulla.

Kuluneen kauden toiminnallisessa kehityksessä on kunnallisjärjestöillä suurin osuus. Kun vielä ed. liittokokoukseen mennessä ei kunnallisjärjestöille oltu laadittu minkäänlaista toiminnallista ohjetta, ei niiden toimintakaan ollut suunnitelmallista. Muutamat kunnallisjärjestöt saattoivat tällöinkin kehittää toimintaansa varsin hyvyksi, mutta vasta v. 48 lopulla tapahtui ratkaiseva käänne. Silloin valmistui kunnallisjärjestöjen toimintaohje ja pidettiin maatakäyttävät kurssit kunnallisjärjestöjen toimitsijoille. Näiden mukana vasta käsitettiin kunnallisjärjestöjen tarkoitus ja tehtävät ja jo viime vuoden lopulla saatettiin havaita, että työ alkaa suuntautua oikeille urille.

Paikallisten perusjärjestöjen ja niiden jäsenten ohjaaminen kunnallisessa elämässä eteen tulevia, niinkuin muidenkin paikallisten tehtävien toteuttamiseksi on kunnallisjärjestöjen tehtävänä. Kehitys on siinä ollut myönteistä ja sitä tulee edelleen laajentaa.



## P e r u s j ä r j e s t ö t

Liiton perusjärjestöjen niin määrällinen kuin laadullinenkin kehitys on myös ollut jatkuva.

Määrällinen kehitys selviää allaolevasta tilastosta:

v.-45 lopussa 987 osastoa, v. -46 lopussa 1255 osastoa,

v.-47 lopussa 1553 osastoa ja 43 alaosastoa ja

v.-48 lopussa 1601 osastoa ja 32 alaosastoa. Kuluvana

vuonna on tähän mennessä perustettu ainakin 12 osastoa.

Perusjärjestöjen toiminnassa on havaittavissa kehitystä erikoisesti sikäli, että on opittu asian käsittelyn joustavuuteen ja ottamaan esille poliittiset ~~kyky~~ tekijät. Aikaisemmin ilmeni, että kokousasiat olivat pääasiassa eri tahoilta saapuneiden kirjelmien lukemista ja niiden suuri määrä vei pääosan kokousajasta. Tässä suhteessa annettiin jatkuvasti ohjausta ja siitä onkin suurimmalta osaltaan päästy, ja vain tärkeimmät, järjestön ratkaisua vaativat kirjelmäasiat on viety kokoukselle. Muut asiat ovat johotkunnat hoitaneet.

Suurelta osalta ollaan vähitellen pääsemässä siihen, ettei osastojen toiminta ole vain taloudellista yhdistystoimintaa, kuten se tahtoi alusta muodostua. Niillä yhdistyksillä, joilla on talo, tai niillä, jotka aikovat sellaisen rakentaa, on tietysti taloudellinenkin toiminta varsin tärkeä, mutta se on kuitenkin pyritty viemään jaostotyönä. Tällöin jää varsinaiselle toiminnalle mahdollisuudet ja voimia.

Monia puutteita tietysti edelleenkin ilmenee ja pääasiallisena on puute toimipaikasta. Tämä ei kuitenkaan ole ratkaistavaa, sillä on selviä esimerkkejä siitä, että perusjärjestö, jolla

ei ole taloa, saattaa toimia paremmin kuin muuten samoissa olosuhteissa oleva, jolla on oma toimitalo.

Parhaiten ovat kuitenkin toimineet ne perusjärjestöt, jotka ovat löytäneet tien paikkakuntalaisten luo erilaisien toimintamuotoin, kuten keskustelutilaisuuksin, toiminnallisten kerhojen y.m. sellaisten ja oikein toteutetun organisation avulla. Tähän kuuluvat lähikylissä olevat alaosastot tai ryhmät, nuoris- ja naisjaostot y.m., joitten oikealla ohjauksella päästään ulos omasta piiristä ja laajennetaan jäsenistöä.

Totuneita järjestötoimijoita on jatkuvasti kasvanut ja koulutettu lisää, mutta muutamissa osastoissa on edelleen pystyvien ohjaajien puute. Onpa tapahtunut niinkin, että kun puheenjohtaja tai muu henkilöstö, joka on ollut toiminnan eteenpääntäjä, on muuttanut paikkakunnalta pois, on koko osaston toiminta tyrehtynyt. Edellisen liittokokouksen asettamaa tehtävää ei siis täydellisesti ole täytetty, mutta varmaa eteenpäinmenoa on kuitenkin ollut.

#### Jäsenistö.

Perusjärjestöjen jäsenmäärän kehitys ei ole ollut yhtä tasaista kuin järjestöjen. Vuosittainen jäsenmäärän kehitys ilmenee seuraavasta tilastosta. Se osoittaa, että liiton toiminnan alkuaikana oli jäsenmäärän kasvu ollut voimakasta ja v.-45 lopussa oli kin jäseniä 54 041. On kuitenkin todettava, että jäsentilastot eivät silloin pysyneet täysin realistina, johtuen ensinnäkin siitä, että perusjärjestöjen tietoitukset eivät olleet täydellisiä



ja osittain nojaututtiin tällöin arviolukuihin, toisaalta siitä, n  
että jäseneksi liittyi sellaisiakin, jotka eivät ole koskaan mak-  
saneet muita maksuja kuin sen, minkä liittyessään suorittivat.

1.1.-46 = 54 041 jäsentä, 1.1.-47 = 75 159 jäsentä

1.1.-48 = 78 456 " 1.1.-49 = \_\_\_\_\_ "

Vuosittainen tilasto ei kuitenkaan anna täyttä kuvaa  
jäsenmäärän vaihteluista. V.-47 aikaiset neljännesvuositilastot  
sensijaan osoittavat tätä tarkemmin:

1. nelj., päättyessä oli jäseniä 75 291

2. " " " " 68 531

Tällöin oli siis ilmeistä jäsenkatoa jo todettavissa  
ja tämän vuoksi asetettiin liiton taholta toimintakamppailu jäsen-  
määrän kohottamiseksi. Jo alkuvaiheessaan tuotti se tuloksia ja  
niinpä

3. nelj. päättyessä oli jäseniä 73 550

Jäsenhankintakamppailun tuloksena nousi jäsenmäärä edellen  
ja 1. nelj. päättyessä v.1948 oli jäsenmäärä 78 661

Jäsenkato, joka ilmenee v.-47 alkupuolella tapahtui pää-  
asiassa kaupunkialueilla ja johtui osittain siitä, että jäsenis-  
tää liittyi SKP:n osastoihin ja pitivät luonnollisena jättää  
SKDL:n osaston maksut maksamatta. Jäsenhankintakamppailun aika-  
na liittyneistä uusista jäsenistä oli suurin osa maaseudun pien-  
eläjiä. Tällaisena se olikin varsin terve ilmiö.

V.-48 jäsenmäärän pieneneminen loppuvuodella johtuu myös  
osittain siirtymisestä SKP:n osastoihin. Toisaalta siihen on  
kuitenkin vaikuttanut suoritettujen valtiollisten vaalien tulos,  
joka lamaannutti jäsenistöä ankaran työnsä ja vaalitappion joh-



dosta. Varsin suuri merkitys on myös vuoden lopulla esiintyneellä rahankireydellä ja työttömyydellä. Tämä tilasto ei kuitenkaan vielä tätä kirjoitettaessa ole lopullinen, joten se voi muuttua. Varmundella voidaan myös sanoa, että koko vuoden -48 maksaneiden jäsenten lukumäärässä ei ole sanottavaa laskua.

Yhteiskunnalliselta jakaantumiseltaan ovat muutokset pienehköjä, mutta osoittavat edelläsanotun.

Naisten osuus on ollut v.-46 23%, v.-47 21,7 % ja v.-48 23,3 %.

Työläisten ja talonpoikien + pienviljelijäin osuus on ollut

|         |       |        |                          |        |
|---------|-------|--------|--------------------------|--------|
| v.-46 = | työl. | 80,4 % | ja talonpoikia+pienvilj. | 12,5 % |
| v.-47 = | "     | 70,8 % | -"-                      | 21,9 % |
| v.-48 = | "     | 78,8 % | -"-                      | 16,5 % |

Tämä osoittaa, että Liittokokouksen antama tehtävä talonpoikaiston osuuden lisäämisestä on vain tilapäisesti pystytty toteuttamaan.

Jäsenten toiminta on kuluneella kaudella jatkuvasti kehittynyt. Poliittinen tietoisuus on kasvanut ja sen mukana on vakituneisuutta ~~xxx~~ havaittavissa. Tämä ei kuitenkaan ole ollut tarpeeksi laajaa, joten työtä on edelleen jatkettava. Erityisesti se, että jäsenistö on kartuttanut tietojaan jokapäiväisiksi "taisteluvaseiksi" on kohottanut tasoa. Maaseudulla löytyy monia tavallisia rivimiehiä, jotka kykenevät lyömään vastustajansa ja saamaan kannattajia puolelleen horjuvista ihmisistä.

Ruotsinkielisten osuus jäsenistössä näkyy oheisesta tilastosta.

Työhön ruotsinkielisen väestömme keskuudessa on kiinnitetty entistä enemmän huomiota ja käytännön tulokset ovat osoittaneet, ettei se ole hukkaan mennyttä. Niinpä esim. suoritetuissa vaaleissa on ruotsalaisalueilla saavutettu entistä parempia tuloksia. Ruotsinkielisten osuus SKDL:n järjestöissä on kuitenkin edelleen liian pieni.

Toimintaan vaikuttaneita tekijöitä.

Toimintakaudella on ollut useita joukkoliikkeitä, jotka kokosivat jäsenistömme ja suuren joukon ulkopuolella olevia mukaansa. Joukkoliikkeiden mukana aktivoitui järjestöllinen toimintakin ja jäsenmäärä kasvoi jatkuvasti.

Suoritettut vaalikamppailut veivät koko huomion puoleensa ja järjestöväki osallistuiakin niihin kiitettävän aktiivisesti. Samanaikaisesti jäi kuitenkin varsin pitkäksi ajaksi muuttoiminta heikommalle osalle ja siitä johtuen ei järjestöjen edelleenkehittäminen ollut yhtä voimakasta kuin muina aikoina. Tällöin jäi myös jäsenmaksujen kanto heikosti suoritetuksi ja pitkien rästien periminen tuli vaikeaksi.

Kokonaisuutena on kuitenkin todettava, että järjestötoiminta on vakiintunut ja kehittynyt huomattavasti. Jäsenistö on tullut aatteellisesti vanhemmaksi ja aivan epäpoliittiset, osittain vastustajina mukaantulleet ovat ~~jättäytyneet~~ jättäytyneet pois.

Littornewoosten Kokonak-  
selle mitetty 7-8/2-48.

Katsaus SKDL:n toimintaan ajalta 23.1 - 31.12-1947

[illegible]

Tilanne.

Kertomusvuonna on maamme taloudellisessa tilanteessa ollut havaittavissa huomattavaa paranemista. Viralliset numerot osoittavat tuotannon samoinkuin ulkomaankaupan, niin viennin kuin tuonninkin nousua. Sotakorvaukset on myös voitu suorittaa suuremmilta vaikeuksilta. Elin-tarvike- ja vaatetustilanteessa on myös tapahtunut helpottumista. Sen-sijaan tuotannon nousua vastaavaa paranemista työtätekevien elintasos-sa ei ole tapahtunut, vaan noususta ovat pääasiassa hyötäneet <sup>omien</sup> pääomis-tajien piirit. Kertomusvuoden lopulla on alkanut esiintyä työttömyyttä, jota kapitalistien taholta on pyritty kehittämäänkin ja näyttää se ku-luvana vuonna saavan yhä laajemmat mittasuhteet, uhaten siten työläis-ten muutenkin vaikeaa taloudellista asemaa. Talouselämän suunnitelmal-linen ohjaus on yhä edelleen puuttunut. SKDL:n taholta on useampaan kertaan korostettu suunnitelmallisuuden tärkeyttä ja tehty esityksiä sen aikaansaamiseksi.

Poliittiselle tilanteelle tunnusmerkillistä on ollut kaikkien sotapuolueitten aktivisoituminen ja yhtyminen entistä kiinteämmin. Kansandemokraatit ovat jääneet yksinään ajamaan rauhan ja kansanvallan asiaa. Ulkopoliittisesti on tämä näkynyt esim. lopullisen rauhansopimuksen solmiamisen ja Marshall-suunnitelman yhteydessä. SKDL:n tarmokkaalla esiintymisellä kyettiin kuitenkin estämään maamme liittäminen kansainvälisen taantumuksen rintamaan. ~~Sensijaan sotapuolueet liittivät maamme Kansainväliseen pankkiin joka on osa Marshall-suunnitelmaa.~~ Lisäpolitiikassa taantumuksen toiminta on ilmennyt pyrkimyksessä muuttaa hallitus, edistyksellisten esitysten jarrutuksessa eduskunnassa, virkamiesten palkkakysymyksen käyttämisessä palvelemaan taantumuksen pyrkimyksiä, asekatkentajutun käsittelyssä ja monissa muissa kysymyksissä. Yleensä taantumuksen hyökkäys on saanut entistä avoimemman ja häikäilemättömämmän luonteen.

Sosdem oikeiston läheisempi liittoutuminen taantumuksen kanssa on vähentänyt entisestäänkin työväenliikkeen yhteistoiminnan mahdollisuuksia. Samaan aikaan yhteistoiminnan kaipuu työväenluokan keskuudessa on lisääntynyt.

\* Luovuttajat - ja myyjät  
piirit



SKDL:n toiminta.

Poliittinen.

Kansanvallan asiaa yksin ajamaan jääneenä on SKDL:llä ollut suuri vastuu. Vuoden kuluessa se on useita kertoja esiintynyt sekä taloudellisissa että poliittisissa kysymyksissä tuoden julki kannanottonsa ja esityksensä. Viime vuonna pidetty liittoneuvoston kokous hyväksyi Kansallistamis- ja maauudistuskysymyksen sekä kulttuuriohjelman. Niiden pohjalla SKDL:n eduskuntaryhmä teki lakialotteet suurteollisuuden ja pankkien sekä ulkomaankaupan kansallistamisesta, ja maauudistuksen toteuttamisesta. Valistustyöhön näiden kysymysten selvittämiseksi ryhdyttiin myös heti, ja on osoittautunut, että suuret joukot ovat asettuneet näiden aloitteiden taakse.

Jo maaliskuussa, työtätekevien yhä vaikeutuneen aseman vuoksi, jouduttiin jälleen esiintymään taloudellisissa kysymyksissä. SKDL:n liittotoimikunta kääntyi hallituksen puoleen esittäen työläisten palkkojen tarkistusta ja hintojen nousun estämistä kehoittaen hallitusta ryhtymään toimenpiteisiin palkkasäännöstelystä luopumiseksi, pitäen viimeainittua seikkana, joka edesauttaa maamme talouselämään vakauttamista. Työläisten voimakkaat esiintymiset esityksen puolesta osoittavat joukkojen omaksuneen sen. Muut puolueet vastustavat kuitenkin tehtyä esitystä, vaikka SAK:n edustajakokous piti asiaa tärkeänä.

Taantumuksen kärsittyä tappion hallituskriisissä ja entisen hallituksen ryhtyessä jatkamaan toimintaansa jätti Liitto sille esityksen huomioitavaksi hallituksen lähiajan ohjelmassa. Se tähtäsi rauhan ja kansanvallan turvaamiseen sekä kaikkien työtätekevien elintason kohottamiseen.

Syksyllä ilmenneiden lakkojen yhteydessä parantaakseen työtätekevien taloudellista asemaa laati ja saattoi liittotoimikunta julkisuuteen suuntaviivat maamme talouden vakauttamiseksi. Siinä esitettiin toimenpiteitä teollisuudessa, maataloudessa, hinta- ja palkkakysymyksessä, luottolaitosten toiminnassa, koti- ja ulkomaankaupassa, valtiontalous ja ve y.m. päiväjärjestyksessä olevissa kysymyksissä. Tätäkään esitystä ei ole otettu huomioon maamme taloudellisia asioita järjestetäessä.

Kannanottonsa on liitto niinikään esittänyt julkilausumassa marraskuussa viran- ja toimenhaltijoille sekä demokraattisten järjestöjen yhteydessä Vappu julistuksessa. Kaikissa näissä on pyritty työmaan julki liiton kanta sekä maaseudun että kaupunkien työtätekevän väestön aseman parantamiseksi.

#### Kunnallisvaalit.

Kertomusvuoden lopussa suoritettiin kunnallisvaalit, joille yhtynyt taantumus jo vaalikamppailun alussa antoi yleispoliittisen luonteen. <sup>Sen</sup> Heidän tarkoituksensa oli murskata SKDL onnistumatta kuitenkin suunnitelmissaan. Tosin SKDL menetti 2 % paikoista mutta sekin on suhteellista, sillä SKDL:nkin äänimäärä kasvoi edellisiin vaaleihin verrattuna. Syyt tappioon olivat siinä, että taantumus sai reservinsä liikkeelle jota me emme saaneet m.m. eräitten vaalityössämme tapahtuneitten virheittemme takia.

#### Joukkoliikkeet.

Joukkoliikkeitä on esiintynyt liiton palkkasäännöstelystä luopumisen tukemiseksi, kansanvaltaisen kehityksen turvaamiseksi hallituskriisin ja rauhansopimuksen yhteydessä. Kautta maan vietetyt "Yhteisvoimin kansanvaltaan" juhlat tekivät merkittävällä tavalla tunnetuksi SKDL:n merkitystä ja työtä.

#### Yhteistyö kysymys.

Yhteistyöneuvotteluja sosdem puolueen kanssa ei kertomusvuonna ole ollut lukuunottamatta eräitä kosketuksia syksyllä tapahtuneiden lakko-liikkeiden aikana. Sosdem oikeistolaisen johdon taholta on sitä entistä avoimemmin kartettu. Ainoa yhteisesiintyminen tapahtui vappuna. SKDL:n esittämään kunnallisvaaliliitto tarjoukseen sosdem puolue vastasi kielteisesti. Siitä huolimatta vaaliliittoja syntyi 55 kunnassa. Yhteistoimintaa monissa kunnanvaltuustoissa sosdemien kanssa on yhä edelleen olemassa. Sosdem jäsenjoukon keskuudessakin on kuitenkin monin paikoin ilmennyt liikehtimistä yhteistyön hyväksi, mutta emme ole kaikkialla pystyneet oikealla tavalla työskentelemään yhtenäisyyden kehittämiseksi.

#### Liiton laajuus.

Jos tarkastelemme sitä pohjaa, jolle liitto rakentuu, on todettava, että se ei kertomusvuonna ole oleellisesti muuttunut. Tosin sosdem

puolueesta SYP:n ja sitä kautta SKDL:oon siirtynyt Atos Virtasen ryhmä jonkinverran laajensi liittoa, mutta mitään ratkaisevaa muutosta se ei merkinnyt. Sotilaiden Toverikuntien entistä kiinteämpi liittyminen on tuonut jonkin verran uutta voimaa. Kertomus vuonna annettiin ohjeet nuorisajaostojen perustamisesta SKDL:n osastojen rinnalle ja tulee se ajanmittaan keräämään uorta voimaa SKDL:n ympärille.

#### Liittotoimikunta.

Liiton johto on kärsinyt merkittäviä menetyksiä kertomusvuonna, sillä sen riveistä on kuoleman kautta poistuneet Liiton puheenjohtaja tov. J. W. Keto ja liittotoimikunnan jäsen Mikko Ampuja sekä liittoneuvoston puheenjohtaja Vihtori Metsäranta.

Mitä tulee liittotoimikunnan työhön on se käsitellyt mitä erilaisimpia asioita. Siitä huolimatta on todettava, että liittotoimikunnan poliittinen ja organisatorinen ohjaustyö ei ole ollut tarpeeksi suunnitelmallista ja tehokasta. Korjatakseen tämän puutteellisuuden on liittotoimikunta toimeenpannut eräitä uudelleen järjestelyjä. Liiton työvaliokunta, joka ennen käsitteli juoksevia asioita, on nyt muodostettu uudelleen, tehtäväänsä poliittisten kysymysten käsittely. Juoksevia asioita ratkomaan ja asioita työvaliokunne valmistelemaan on muodostettu liiton palveluksessa olevista sihteereistä sihteeristö.

Tämän uudelleen järjestelyn kautta toivotaan voitavan tehostaa liiton työtä.

#### Järjestöverkosto.

Kuluneelle vuodelle leimaa antavina olivat vaalit. Tämä vaikutti sen, että järjestökoneistomme kehittämiseen ja sen työn syventämiseen eivät voimamme täydellä teholla riittäneet, sillä vaalityön organisation luominen omalta osaltaan hajoitti varsinaista järjestötyötä.

Liittoneuvoston kokouksessa 26 - 27 päivinä tammikuuta 1947 oli organisatiokysymys pohdittavana. Tällöin todettiin tässä työssämme eräitä perusheikkouksia, kuten jäsenmäärän kehitykseen vaikuttavina n.s. jäsenvuoto ja rästiläisyys, jota kumpaakin on ilmennyt luovattoman paljon. Näitä ilmiöitä on kuluneen vuoden aikana koetettu poistaa sekä tehostetun valistustyön että jäsenmaksujen kannon uudelleen järjestelyn kautta.

*Salonen Olin lähetettävä lyhyt se/otus poliittisista asioista. Viikoksi lähetetään myös muutamille monalainia kierto-asiasta*



Jäsenmäärän kehitystä v. 1947 kuvaa seuraavat tilastoista saadut luvut:

|     |                  |        |         |
|-----|------------------|--------|---------|
| I   | nelj. päättyessä | 75.291 | jäsentä |
| II  | " "              | 68.531 | "       |
| III | " "              | 73.550 | "       |
| IV  | " "              | 78.456 | "       |

Vuoden loppupuolella toimeenpannun jäsenhankintakamppailun tulokset eivät vielä kertomusta tehtäessä ole lopullisesti, mutta tähän astisten tietojen perusteella on uusia jäseniä liittynyt n. 7.000. Jäsenmäärä ei ole kuitenkaan tilastojen mukaan, kuten yllä näkyy, samassa suhteessa lisääntynyt, joten jäsenvuotoa ja rästitäisyyttä ilmenee edelleenkin luvattoman paljon.

Yhteiskunnalliselta kokoonpanoltaan on jäsenenemmistö edelleenkin voimakkaasti työläisvoittoinen, ollen heitä n. 70,8 %, talonpoikia ja pienviljelijöitä 21,9 %, liikemiehiä 1,1 %, henkisentönteikiä 1,3 % ja muita 4,9 %. Naisten osuus jäsenistössämme on 21,7 %.

Varsinaisen jäsenverkoston kehitys kuluneena vuotena on ollut melkoisen tuloksellista.

Kunnallisjärjestöjä, joiden merkitykseen ja edelleenkehittämiseen v:n 1947 liittoneuvoston kokouksessa kiinnitettiin huomiota, on nyt vuoden päättyessä 203, joten lisäys vuoden aikana on 50 kunnallisjärjestöä.

Omien perusjärjestöjen määrä on vuoden aikana lisääntynyt 298 osastolla. Tämän lisäksi on vuoden kuluessa perustettu 43 alaosastoa.

Kehitystä neljännesvuosittain kuvaa seuraava taulukko:

V:n 1946 päättyessä oli 1255 osastoa

|   |      |     |       |   |      |   |                  |
|---|------|-----|-------|---|------|---|------------------|
| " | 1947 | I   | nelj. | " | 1339 | " |                  |
| " | "    | II  | "     | " | 1463 | " | ja 12 alaosastoa |
| " | "    | III | "     | " | 1470 | " | 16 "             |
| " | "    | IV  | "     | " | 1553 | " | 43 "             |

SKDL:oon liittyneitä sos.dem. yhdistyksiä oli vuoden 1946-47 vaihteessa 104. Vuoden kuluessa on liittynyt 22 uutta sos.dem. yhdistystä, joista osa on jo ennen liittyneitä, mutta ei aikaisemmin liittoon ilmoitettuja.

Vaikka järjestöverkostomme onkin laajentunut huomattavasti, vastaisihan perusjärjestöjemme luku jaettuna maamme kuntien luvulla,

suunnilleen 3 järjestöä joka kuntaa kohti, niin kuitenkin on 47 kuntaa joissa ei SKDL:n perusjärjestöjä ole olemassa. Huomattavin osa näistä on ruotsalaisalueilla. •

Viimeksi käydyt kunnallisvaalit osoittivat mikä merkitys on järjestöverkostomme tunkeutumisella mahdollisimman laajalle alalle, sillä sellaisissa kylissä, joissa järjestötoimintaa on olemassa, vaikka heikompaakin, oli vaalitulos parempi kuin paikkakunnilla, joissa meidän järjestöä ei ollut. Näin ollen onkin edelleen kiinnitettävä huomio järjestöverkostomme edelleen kehittämiseen kaikissa portaissa.

#### Valistus- ja propagandatyöstä.

V:n 1947 aikana huomattavasti voimistuneet taantumusainesten hyökkäys ja sosdem oikeistojohdon asettuminen entistä kiinteämmin yhteistyöhön porvariston kanssa vasemmistoa vastaan asetti liittomme ja koko demokraattisen rintaman valistustyön niin kovalle koetukselle, että edistyksestä huolimatta ei ole pystytty saamaan riittävää otetta erikoisesti poliittisesti kehittymättömiin joukkoihin, siirtoväkeen y.m. valistus- ja propagandatyömme on ollut jollain tavalla liiaksi "sisäänpäin hämpenevää" ja muodoltaan liiaksi kaavoihin kangistunutta. Siihen ei ole riittävästi saatu kansallisia muotoja eikä tunnepohjaisuutta, jotka molemmat tehoavat useimmiten juuri pikkuporvarillisen ideologian omaaviin joukkoihin. SKDL:n valistustyöllä ei ole ollut myöskään riittävästi omintakeisuutta.

Valistus- ja propagandatyön tehokkuutta on osittain heikentänyt sen hajanaisuus ja keskityksen puute.

Kaikesta huolimatta voidaan sanoa, että liitossa, varsinkin niissä piireissäkin, missä on ollut pysyvämmät voimat on selvästi huomattavissa otteen lujittumista valistustoiminnassamme, jotavastoin sellaisissa piireissä, joissa valistussihteeri on usein vaihtunut, on valistustyö ollut heikompa.

Liittomme kurssitoiminnan kehitystä osoittavat seuraavat numerot:

Piirikursseja:      ( päivä )

|          |     |                    |     |
|----------|-----|--------------------|-----|
| v. 1945  | 10, | joissa osanottajia | 377 |
| 1946     | 22  | " "                | 648 |
| 1/6 1947 | 16  | " "                | 550 |

Paikallisia: (ilta)

|          |     |                    |       |
|----------|-----|--------------------|-------|
| v. 1945  | 108 | joissa osanottajia | 2.454 |
| 1946     | 203 | " "                | 3.345 |
| 1/1 1947 | 192 | " "                | 3.064 |

Kerhoja:

|          |     |     |       |
|----------|-----|-----|-------|
| v. 1945  | 134 | " " | 1.523 |
| 1946     | 291 | " " | 3.865 |
| 1/6 1947 | 300 | " " | 4.678 |

Maatakäsittävä kurssitoiminta on ollut kertomusvuonna moninkertais-  
ta edellisiin vuosiin verraten.

Kustannustoiminta:

Kun jaoston kustantamien kirjasten lukumäärä teki v. 1945 15 kpl,  
ja painos 284.000 niin v. 1946 oli kirjasten lukumäärä 14 kpl, ja pai-  
nos 240.900 ja v. 1947 11 kpl, painos 321.000. Kun ottaa huomioon,  
että osa julkaisutoiminnasta siirtyi valistuskeskukselle, niin on kir-  
jasten painosmäärä kertomusvuoden aikana huomattavasti noussut.

Joukkovalistustyö:

Pääasiallisen leiman kertomusvuoden valistus- ja propagandatyölle  
antavat kuitenkin joukkotilaisuudet ja joukkoliikkeet, jotka syntyivät  
"Yhteisvoimin kansanvaltaan" tilaisuuksien yhteydessä ajalla 15, 12 -  
15/6, jolloin pidettiin 1.100 tilaisuutta, osallistuen niihin 141.064  
henkilöä. Menestys oli tyydyttävä. Samoin oli merkityksellistä syys-  
rynnäkkökuukauden tilaisuudet ja propaganda, jonka tuloksia on pidet-  
tävä tyydyttävinä siinä mielessä, että niiden avulla tehoitettiin jär-  
jestöjen vaalivalmeutta, tehtiin tunnetuksi SKDL:oa ja sen ohjelmaa.

Vaalikamppailu muodostui kolmanneksi suureksi rynnistykseksi, joka  
laajuudeltaan ylitti aikaisemmat vaalivalistustyökamppailut, mutta  
osittain alussa lueteltujen heikkouksien vuoksi ei antanut parasta  
mahdollista tulosta.

Valistustyössä ilmenneitä heikkouksia on pyritty jo vuoden lop-  
pupuolella korjaamaan



Talonpoikaisjaoston toiminnasta.

Talonpoikaisjaosto on kokoontunut vuoden aikana 17 kertaa käsittelemään erilaisia talonpoikaistoa koskevia asioita, joista tärkeimpänä ovat olleet seuraavat:

I. Pakkokuutokaupoissa tilansa menettäneiden liike, jolla oli varsin merkittävä vaikutus niiden talonpoikien keskuudessa, jotka olivat joutuneet tekemisiin pakkokuutokauppojen kanssa. Oulussa pidettiin koko maata käsittävä tätä asiaa käsittelevä kokous viime vuoden loppiaisena. Kokousten antamien evästysten pohjalla teki edustaja Sorunen eduskunnassa toivomusalotteen helmikuussa 1947 pakkokuutokaupoissa omaisuutensa menettäneiden asian tutkimisesta. Tämä aloite joutui ensin maatalousministeriöön, josta se myöhemmin siirrettiin oikeusministeriön käsiteltäväksi. Pakkokuutokaupoissa tilansa menettäneille asian hautaantuminen oli sellainen takaisku, koska katsoivat asiansa osittain menetetyiksi, että laajempi liike on kokonaan laimennut. Myös SKDL:lle se on merkinnyt määrättyä menetystä, varsinkin kun tietää, että noin 12000 talonpoikaa menetti kotinsa pakkokuutokaupoissa.

II. Ammattikalastajain asiaan kiinnitettiin verrattain voimakasta huomiota, jonka tuloksena perustettiin kesäkuussa 1947 Suomen Ammattikalastajain Liitto jonka rekisteröiminen saataneen pian järjestyseen. Varojen puute ja alkuvaikeudet ovat hidastaneet tuloksien saavuttamista.

III. Maatalousohjelman laatiminen. Talonpoikaisjaoston taholta laadittiin luonnos maatalousohjelmaksi, jonka poliittinen merkitys tulee olemaan huomattava, sillä sen avulla voimme torjua SKDL:oa vastaan tehdyt väärät syytökset ja tuoda selvästi esille tarkoituksellemme.

IV. Talonpoikaislehden perustaminen jaoston aloitteesta tapahtui lokakuussa 1947 ja lehti ilmestyi marraskuun alusta lähtien. Lehden merkitys on ainakin aluksi jäänyt odotettua vähäisemmäksi (tilaajamäärä nykyään vähän yli 3000), johon on syynä toimittajavoimien puute ja heikko levitystyön organisointi.

V. Kunnallisvaalityön ohjaaminen talonpoikaiston keskuudessa on ollut jaostolla eräs tärkeimmistä tehtävistä, Jaoston toimesta laadittiin tätä tarkoitusta varten kirjanen maatalouden koneellistamisesta

(Maatalouskoneasema Mäntsälän Sälinkäällä), lentolehtinen talonpojille ja lisäksi joukko sanomalehtiartikkeleita sekä piirijärjestöille lähetettyjä, vaalityötä käsitteleviä kiertokirjeitä. Tulos jäi odotettua heikommaksi siksi, että propagandamme ei ollut vieläkaan kyllin voimakasta eikä perustunut sellaisiin kysymyksiin, jotka talonpoikaisto olisi tuntenut omikseen.

VI. Jaosto on ollut läheisessä yhteistyössä SKDL:n eduskuntaryhmän kanssa, ollen mukana laatimassa useita niistä alotteista, jotka ryhmän taholta on eduskunnalle tehty talonpoikaistoa koskevista asioista. Jaoston ja eduskuntaryhmän talonpoikaisjäsenten yhteistyön tuloksena lähetettiin viime syksynä valtioneuvostolle kirjelmät rehu-kysymyksestä ja polttopuusäännöstelykysymyksestä.

Kiertokirjeitä on piirijärjestöille lähetetty eri kysymyksiä 9 kpl. Yksityisten henkilöiden kanssa käyty kirjeenvaihto on ollut verrattain laajaa. Eniten kyselyjä on tullut maa- ja koneellistamiskysymyksistä.

Jaoston toimintaan ovat sen jäsenet osallistuneet verrattain aktiivisesti, mutta kysymysten käsittely olisi voinut olla enemmän tuloksia antavaa jos olisi päädytty eri kysymyksiin perusteellisemmin kuin tähän saakka.

#### Ruots. jaoston toiminta.

Ruotsinkielisten kansandem. osastojen toiminta menneen vuoden aikana on ollut hyvin vilkasta, jota syksyn kunnallisvaalien tuloskin osoittaa, joissa ruotsinkielisten kansandem. neottovoitto oli 47 paikkaa. Myös järjestöverkosto on kasvanut ja 16 uutta osastoa on muodostettu, joten osastojen kokonaismäärä vuoden vaihteessa oli 81. Jäsenistön määrä on myös kasvanut ja on nyt vähän yli 4.000 jäsentä. Ruotsinkieliset kansandemokraatit eivät ole nykyään mikään merkityksellinen poliittinen ryhmä, vaan ruotsinkielisen väestön keskuudessa, mikä osoittaa, että SKDL:n linjan kansallisuus- ja kielikysymyksessä on ollut oikea. Seikka joka vielä haittaa toimintaa on kohtutettujen toimihenkilöiden puute jonka vuoksi kurssitoimintaan edelleen on kiinnitettävä suurta huomiota.

Yhteistyö Finlands Svenska Arbetarförbund:ista eronneitten sos. demien kanssa teki jokapäiväisen sanomalehden Ny Tid in julkaisemisen

mahdolliseksi minkä seikan merkitystä ruotsalaiselle toiminnalle ei voida yliarvioida. Suuria mahdollisuuksia on olemassa toiminnan laajentamiselle ruotsalaisella taholla ja voimakkaampi valistustoiminta tulee tuottamaan menestystä lähitulevaisuudessa.

#### Kunnallinen toiminta.

Kunnallinen toimintamme perustui kuluneen vuoden alkupuolelle saakka v:n 1945 vaaleja varten hyväksyttyyn sos.dem. puolueen kanssa laadittuun yhteiseen kunnallisvaaliohjelmaan. Uusien vaalien lähestyessä ja käydessä ilmeiseksi, ettei yhteistä vaaliliittoa enää tulla aikaansaamaan, jouduttiin suunnittelemaan liitolle oma kunnallisohjelma, jonka liittotoimikunta sitten hyväksyikin maatakäsittävän kunnallishenkilöiden neuvottelukokouksen laatiman ohjelmaluonnoksen pohjalla ja julkaistiin se kesän aikana nimellä: "SKDL:n kunnallisen toiminnan suuntaviivat".

Kuluneen vuoden aikana korostettiin valtuustoryhmien alotteentekomahdollisuuksia. Lukuisissa kunnissa tehtiinkin taholtamme alotteita, joissa pyrittiin tuomaan esille niitä päämääriä, mitä ryhmät kussakin kunnassa pitivät vähävaraisille väestölle tärkeinä. Suuri osa näistä alotteista jäi kuitenkin käsittelemättä, sillä tähän toimintamuotoon ryhdyttiin niin myöhään, että vastustajillamme oli mahdollisuus jarruttaa esitysten käsittelyä.

Vaikeutena huomattavampien parannusten aikaansaamiselle on ollut kaikkien kuntien huonontunut taloudellinen asema. Niinpä monissa kunnissa, missä liitollamme on huomattava vaikutusvalta, ei kyetty aikaansaamaan tuloksia, jotka olisivat tarpeeksi osoittaneet liittomme päämääriä. Taloudelliset vaikeudet tuntien jättivät monet valtuustoryhmät monet tarpeellisetkin alotteet tekemättä.

Vaikka edustajamme kunnallisissa elimissä olivatkin jo saaneet kokemusta, niin heidän kunnallisten asioiden tuntemuksessaan oli vieläkin paljon toivomisen varaa. Tämän puutteen poistamiseksi on kuluneenakin vuotena harjoitettu ohjaustoimintaa, joka on keskittynyt pääasiassa kolmeen linjaan. Ensiksikin on eri piireissä pidetty kursseja, joissa luentojen ja keskustelujen avulla on koetettu syventää ja laajentaa liittomme jäsenten tietoisuutta. Toiseksi on kirjeenvaihdon ja yksityiskohtaisen neuvonnan avulla pyritty parantamaan tilannetta. Tiedustelut, joita liiton kunnallisjaostolle on lähetetty ovat



kuitenkin keskittyneet pääasiassa kunnallisverotuksen eri laintulkintoihin. Kolmantena muotona ohjaustyössä on ollut "SKDL:n Kunnallistoiminta"-lehden julkaiseminen. Sen levikki oli alkupuolella vuotta 3000 ja loppupuolella noin 2000 kpl. leviten pääasiassa valtuustoryhmien ja lautakuntien SKDL:n jäsenten keskuuteen.

Varsinaisen vaalitaistelun aikana keskittyi kunnallistoiminnan ohjaus pääasiassa vaalikysymysten selvittelyyn ja vaalitaistelun järjestämiseen.

#### Selostus osuustoimintatyöstä.

Osuustoiminta keskittyi pääasiassa kertomusvuonna suoritettuihin osuuskauppavaaleihin. Näiden vaalien organisatio jouduttiin pääosaltaan yhdistämään useilla paikkakunnilla kunnallisvaaliorganisaatioon. Nyt jälkeenpäin tarkastellen ei tämä ole osoittautunut onnistuneeksi, sillä valtavassa kunnallisvaalikamppailussa jäi osuustoiminnallinen vaalityö pakostakin vähäiseksi. Sitä osoittaa sekin, että m.m. syyslokakuun aikana suoritetuissa Reisjärven, Pietarsaaren Varman ja Turun Tarmolan vaaleissa, joissa organisatio oli luotu osuustoiminta-vaaleja silmälläpitäen, saavutettiin SKDL:lle merkittäviä voittoja. Samaa voi sanoa lokakuun aikana pidetyistä osuuskuntakokouksista, joita pidettiin 29 osuusliikkeessä, joissa vasemmistoväki, muutamaa poikkeusta lukuunottamatta, valtasi sos.dem. oikeistolta hallintopaikkoja. Sitävastoin marraskuun aikana, jolloin vaaleja suoritettiin samanaikaisesti 44 osuusliikkeessä ja vaaliorganisatio yhdistettiin täydellisemmin kunnallisvaaliorganisaatioon, ei vaaleihin valmistautuminen enää ollut parasta mahdollista. Jäsenhankintatyön suorittaminen jäi kesken monen liikkeen kohdalta, jota vastoin sosialidemokraatit suorittivat voimakasta jäsenhankintaa aina vaalipäivän aattoon saakka. Kun entistä suuremmassa määrin kuitenkin käsitettiin vaalien tärkeys ja osallistuminen vaaleihin, niin voimmekin olla monessa tapauksessa tyytyväisiä saavutettuihin tuloksiin. Vuoden 1946 lopulla koko maan edistysmielisten osuusliikkeiden voimasuhde oli noin 62 - 38 % sosialidemokraattien hyväksi ja nyt v:n 1947 vaalien jälkeen 59 - 41 %, joten havaitaan, että SKDL on saavuttanut käydyissä vaaleissa menestystä ja kaventanut sitä eroa voimasuhteissa, mikä on ollut aikaisemmin vallitsevana osuustoimintalinjalla. Jaosto tekee parhaillaan suunnitelmia tehostaakseen työtään vielä entisestään.

Kokemukset ovat osoittaneet, että nuorta voimaa on saatava mukaan vanhempien tovereiden rinnalle osuustoimintaliikkeeseenkin.

Työväentalojen palauttamiskysymys.

Eduskunnan hyväksymää ja presidentin 12.7.1946 vahvistamaa lakia leikkautettujen työväentalojen palauttamisesta oikeille omistajilleen alettiin soveltaa kertomusvuonna käytäntöön. Kaikkiaan on v:n 1947 loppuun mennessä SKDL:n taholta jätetty valtioneuvostolle 124 työväentalohakemusta, joista se on ratkaissut 40. Näistä on 28 taloa luovutettu SKDL:lle, 4 sos.demeille ja hyljätty 8 hakemusta. Hylkäävät päätökset ovat seurauksena siitä, että eduskunta huononsi hallituksen esittämän lain.

Asian käsittelyä valtioneuvostossa viime vuoden puolella viivästytti se, että sos.de. puoluetolimikunta ei jättänyt anomuksia ennen kuin vasta vuoden lopussa, vedoten siihen, että hakemusaika päättyy vasta tällöin, eikä näinollen oikeusministeriön taholta voitu viedä hakemuksia valtioneuvoston ratkaistavaksi.

Nyt on anomukset jätetty kummankin osapuolen kohdalta valtioneuvostolle ja luvattu on, että lähiaikoina voidaan asia ratkaista ja palauttaa entisiä työväentaloja oikeille omistajilleen nopeammassa tahdissa kuin tähän saakka.

- - - - -

Yhteenvetona edelläsuoritetusta katsauksesta voidaan todeta, että liittomme, maamme ainoana todellisen demokratian ja rauhan asian eteenpäin viejänä, on kyennyt merkittäväällä tavalla vakiinnuttamaan asemansa maamme poliittisessa elämässä. Kulunut vuosi on mennyt pääasialla taantumuksen toistuneitten hyökkäysten torjumisen merkeissä ja on liittomme siinä suurin piirtein onnistunut. Sisäisesti se jatkuvasti on lujittunut ja sen jäsenistön poliittinen taso kohonnut. Tämä, yhdessä moninaisten ulkonaisten tekijäin kanssa, on luonut edellytykset siirtyä tilapäisestä puolustusasemasta laajaan hyökkäykseen sodan ja taantumuksen voimain kukistamiseksi, rauhan, sekä taloudellisen, että poliittisen demokratian lopulliseksi voittoon viemiseksi maassamme.

SKDL:n ARKISTOKAPPALE

Liiton järjestötyö v. 1948.

Yleistä

SKDL:n järjestötyölle v:lla 1948 oli leimaa antavana useat joukkoliikkeet ja käyty vaalikamppailu, valtiollisten vaalien onnistumiseksi. Näiden antama työ rajoitti huomattavasti järjestörakenteen kehittämistä sillä kaikki huomio oli niihin kiinnitettävä. N.s. sisäministerikriisi sai joutokot varsin voimakkaaseen liikkeeseen ja monista puutteistaan huolimatta tämä oli kohokohta toiminnalle.

Vaaleissa kärsitty tappio ja sen jälkeen perustettu taantumuksellinen Fagerholmin hallitus olivat tekijöitä, jotka syyspuolella huomattavasti passivisoivat joukkojamme. Syyskaudella alkanut taloudellinen pula vaikutti myös koko toimintaan, sillä yleinen rahankireys vaikeutti välittömästi liiton eri elimien toimintaa.

Liiton jäsenmäärä, joka edellisen vuoden (1947) lopulla toimeenpannun toimintakamppailun avulla saatiin kohoamaan korkeimpaan arvoonsa (= 78.800) pysyi vielä v. 1948 ensimmäisen nelj:ksen aikana suunnilleen samana (78.661). Ankaran vaalityön aikana ei jäsenkysymyksiin keritty paljoakaan puuttumaan ja niinpä jo puolivuosi tilastossa havaitaan jäsenmäärän laskua. Edellä mainittu rahankireys vaikutti loppuvuodella sen, että jäsenmäärän laskua edelleen tapahtuu. Vaikka tilastot ovatkin tätä osoittamassa, eivät ne kuitenkaan näytä todellista kuvaa, sillä vuosivaihteen 48 - 49 tilastot ovat laadittu pääasiassa maksaneista tai muuten ehdottoman varmoista jäsenluvuista ja sen sijaan aikaisemmin on tilastoissa myös arvioitu jäsenmäärä sellaisista osastoista, joista varmaa tilastoa ei ole saatu. Jäsenmäärän lasku ei siten ole lainkaan romahdusmaista vaan varsin suhteellista. Osaltaan siihen on vaikuttanut myös se, että jäsenistöä siirtyy SKP:n osastoihin ja se osa vähennystä on katsottava normaaliksi. Eräiden piirien taholta on arveltu saatavan rästiläisyyskin "kiinni" ennen puolivuosisivaihdetta 1949.

Jäsenistöön nähden on merkille pantavaa, että ainakin kahdessa piirissä, Kymen ja Et. Saimaan, on maksaneiden jäsenten määrä toimintakauden lopussa suurempi kuin koskaan aikaisemmin. Tämä osoittaa, että aikaisempi arvioitu jäsenmäärä ei suinkaan ole mitään varmuutta antavaa ja vastaisuudessa olisikin pyrittävä aina saamaan realisemmat



tilastot jättämällä arviot pois. Tehostamalla tilastojen saannin välttämättömyyttä voitaneen tähän päästä.

Mitään suurempaa organisatiomuutosta ei ole tapahtunut Liittoon kuuluvat edelleen samat keskusjärjestöt ja ryhmät kuin aikasemminkin. Sos.dem. puolueesta siirtyi sisäministerikriisin vaiheessa E. Kilpi SKDL:oon ~~mutta~~ tuomari K.L. Nyström ja p.johh. Lasse Jaakkola ~~eivät liene kiinteästi SKDL:ssä mukana.~~ *on 59 p. m.*

Ruotsalaislinjan organisatiossa on tapahtunut pientä korjausta, lähinnä siten, että on muodostettu laajennettu jaosto, johon kuuluu jäseniä jokaisesta kaksikielisestä piiristä. Tämän lisäksi on ruotsalaisosastot pitäneet omia konferenssejaan. Ahvenanmaan piirijärjestö muodostettiin myös kuluneella kaudella.

Uudistettu jaosto on kokoontunut kerran ja se, sekä ruotsalaisosastojen edustajakokoukset ovatkin ilmeisesti voimistaneet työtä. Ahvenanmaan piirin tulokset ovat todennäköisesti vähäiset.

#### Joukkoliikkeet.

Luokkasodan muistojuhlat. V. 1918 luokkasodan muistojuhlia voidaan pitää vuoden ensimmäisenä joukkoliikkeenä. Joka puolella maata pidettiin silloin 30 v. juhlia ja käytiin joukkohaudoilla. Useissa paikoissa muodostettiin kulkueita haudoilla käyntien yhteyteen.

S-NL:n ystävyysseura. Jo rauhasopimuksen solmiamisen yhteydessä alkaneen joukkojen toiminnan jatkona voidaan pitää kamppailua Suomen ja NL:n ystävyys-, yhteistyö- ja avunantosopimuksen solmiamiseksi. NL:n tehtyä esityksensä tästä olivat joukot asiassa mukana. Ensin alkoi selvityskampanja ja välittömästi tämän mukana ilmestyivät kokousten julkilausumat, joissa vaadittiin sopimuksen solmiamista. Lähetystöjen käynnit sopimuksen puolesta olivat voimakkaammat kuin vastustajain samanlaiset toimenpiteet. Kamppailu johti siihen, että vähänkin realipotiikkaa ymmärtävät tulivat sopimuksen hyväksymisen kannalle ja sopimus tuli hyväksytyksi lopullisesti sen mukaisesti kuin se Moskovon neuvotteluissa tehtiin.

Sisäministerikriisi. Erikoisen voimakkaan joukkoliikkeen sai aikaan "epäluottamuslause" hallituksen sisäministeriä kohtaan. Joukot käsittivät asian epäsuorasta tavasta huolimatta suoraksi hyökkäykseksi SKDL:ää ja suuntausta kohtaan. Olihan taantumuksella tarkoitus saada aikaan selvä muutos politiikassa. Joukkoliike sai eri puolilla maata varsin suuret mittasuhteet.

teet. Etenkin pohjois-Suomessa oli liike esimerkillistä. Joissakin piireissämme (esim. Kuopio-Joensuu) ei uskottu joukkojen aktiivisuuteen ja niissä jäi liike vaillinaiseksi. Esimerkkinä mainittakoon Kuopion piiri, jossa paikallinen kj:ö esitti, että työpaikkojen edustajat on ensin kutsuttava koolle mutta piirien toimitsijat eivät uskoneet sillä tavalla päästävän alkuun. Asia siirtyi sitten päivä päivältä kunnes lakkoliike päättyi.

Suurimmissa kaupungeissa ja pohjois-Suomessa oli liike voimakasta ja joukkokokoukset keräsivät runsaasti osanottajia. Lakkoihin osallistui useilla työpaikoilla myös sos.-dem. työläisiä ja lakon pohja oli siten varsin laaja. H:gin suurokokouksessa valittiin lakkoliikettä johtamaan yhteinen toimikunta, joka sen jälkeen ohjasi kokonaan lakkoliikettä.

Kamppailun voima pakoitti taantumuksen perääntymään ja sisäministeriksi tuli SKDL:oon samanaikaisesti siirtynyt Eino Kilpi. Vaikka kriisi täten voitettiin, jäi osalle joukkoja se käsitys, ettei voitto ollut täydellinen, koska joukkojenvaatimus kommunistisen sisäministerin saamisesta ei toteutunut.

#### Vappu

Vappu muodostui kertomusvuonnakin taisteluksi työväenliikkeen yhtenäisyydestä. Sos.dem. johdon antama ohje erillisistä vappujuhlista hajoitti nytkin työväenliikettä. Yhteisiä vappujuhlia syntyi nytkin huomattavassa määrin ja se osoitti joukkojen todellista tahtoa. Siellä, missä oli erilliset vappujuhlat vetivät meidän juhlamme valtaosan työläisistä mukaansa. Siellä missä oli yhteiset juhlat oli havaittavissa, että meidän puhujamme saivat joukot "taakseen kun sensijaan sos.dem. puhujaa ei yleensä haluttu kuunnella.

#### Vaalityö

Vaalityö muodostui voimakkaaksi joukkotyöksi. Vaalityöorganisatio pyrittiin muodostamaan siten, että järjestöjemme johto olisi vastuussa työstä ja tämän kautta kytkisi koko jäsenjoukon mukaansa. Suurelta osaltaan tämä onnistuikin ja aktiivisuus oli suurempaa kuin kunnallisvaalien aikana vuoden 1947 lopulla. Osittain, missä se paikallisesti katsottiin kokemuksen pohjalla edullisemmaksi, käytettiin erillistä vaalityöorganisatiota, kuten edellisissä kunnallisvaaleissa. Vaikka uutta muotoa olisi käytetty joka paikassa ei se ilmeisesti olisi lopputulosta suurestikaan muuttanut, sillä aikaisempi politiikkamme (esim. osittain epäonnistunut hal-



lituspolitiikka) ja koko taantumusrintaman yhdistynyt voima pystyi lyömään joukkojemme aktiivisuuden ja niin kärsittiin vaalitappio. SKDL:n edustajamäärä putosi varsin huomattavasti. Tämä, osittain yllättävä tulos, oli suuri pettymys joukoillemme, sillä he näkivät, että varsin aktiivinen työ ei tuottanut toivottua tulosta. Vaalien tulokseen johtavista syistä lähetettiin osastoille arvio käydystä vaalikamppailusta. Tällä arviolla onkin ilmeisesti saatu jäsenjoukoille selvitettyä vaalitappioon johtaneet syyt

#### Hallitus vaihdos

Välittömästi vaalien jälkeen tuli esille hallituskysymys. Taantumus käytti häikäilemättä hyväkseen vaalien tulosta ja vaalityöstä väsyneen jäsenistömme passiivisuutta. Kamppailu muodostui nytkin kyllä esim. lehdistön avulla mutta varsinainen joukkoliike ei kehittynyt niin voimakkaaksi, että se olisi voinut estää taantumuksen tarkoituksen. Asian yhteydessä kutsuttiin Liittoneuvosto koolle, mutta sitä ennen muodostettiin kuitenkin taantumuksellinen F:n hallitus. Liittoneuvoston kokous viitoitti kuitenkin tulevan kehityksen ja toiminnan linjan, joten sen merkitys tässä vaiheessa oli suuri. Selvästi taantumuksen tarkoitusten mukaisen "työväenhallituksen" muodostaminen oli vakava isku, josta jäsenistömme vain edelleen passivisoitui. Syntyi "antaa olla" ja "antaa mennä" mielialaa.

#### Kamppailu suunasta

Uuden hallituksen politiikka osoittautui selvästi sellaiseksi kuin sen Liittoneuvoston kokous arvioi. Hallitus piti ohjeenaan kansandemokratian vastaista taantumuksellisuutta. Se ei nähnyt lähestyvän taloudellisen kriisin torjumista taloudellisen työväenhallituksen näkökulmasta, vaan ryhtyi taistelemaan työläisten elinehtoja vastaan. Selvinä esimerkkeinä siitä oli esim. lakko-oikeuden rajoittaminen ja rikkurien suosiminen pamputtamalla oikeuksiaan puolustavia työläisiä. Se ei nähnyt lähestyvää työttömyyttä torjuttavana ilmiönä, vaan antoi tilanteen kehittyä kapitalisteille edulliseen suuntaan. Monet muut sisä- sekä ulkopoliittiset tekijät ovat selvästi osoittaneet tämän hallituksen olemuksen ja sen seurauksena on jäsenjoukoisamme herännyt halu vastustukseen. Arabian lakon yhteydessä jo kehittyi joukkoliikkeitäkin, mutta se ei kuitenkaan kyennyt torjumaan taantumuksen saamaa otetta. Tilannetta käsiteltiin yhä enemmän perusjärjestöissä ja yleisissä kokouksissakin. Varsinaisessa kenttätöyssä pitivät jäsenemme kuitenkin puutteena sitä, että hallitus ole tehnyt mitään niin ratkaisevaa työläisten henkilökohtaisen edun vastaista, että sen avulla olisi sel-



västi voinut esittää hallituksen todellisen luonteen. Kenttätöössä aliarvioitiin sellaiset tekijät kuin demokratian turvaamisen välttämättömyys ja niinpä ei osattu käyttää hyväksi ampumaseura juttua y.m. senluontoista. Kenttätöön heikkoudesta johtuen ei pystytty saamaan laajempien joukkojen kannatusta vaan esim. s.-d. työläiset pysyivät oikeistolaisen hallituksensa tukena.

Monien yksilöiden passiivisuudesta huolimatta voidaan kuitenkin sanoa, että vuoden lopulla aktiivisuus yleensä kasvoi Jatkuva valistustyö selostus- ja puhetilaisuuksiin auttoivat tässä ja perusjärjestöissä käsiteltiin tilannetta entistä enemmän. Kokousten päätöksiä ja julkilausumia on saatu ja välitetty edelleen.

Muutosta hallitussuuntaan ei vuoden lopulla joukkojen toiminnasta huolimatta saatu aikaan.

#### Liiton johtotyö.

Liittotoimikunta on pääasiassa johtanut liiton työtä poliittisesti. Itse organisatio kysymyksiin on puututtu vain muiden asioiden yhteydessä. Osittain on tähän johtanut työn paljous, mutta toisaalta ei ole otettu tarpeeksi vakavasti koko järjestötyötä koskevia seikkoja. On luotettu siihen, että toimitsijat pystyvät ratkaisemaan kaiken käytännöllisen työn seikat. Tämä on toisaalta pakostakin kehittänyt toimitsijavoimia, mutta auktoriteetin puute tuo toiminnalle esteitä. Suoraa kosketusta joukkoihin ei ole liittotoimikunta vieläkaan saanut aikaan vaikka siitä on alustavasti ollut suunnitelmaa. Kertomusvuoden lopulla asetti liittotoimikunta jaoston laatimaan suunnitelmaa koko liiton toiminnalle. Tässä yhteydessä olisikin korjaus ilmeisesti saatu aikaan mutta suunnitelma ei valmistunut toimintakaudella. Sihteeristön laatimat suunnitelmat jäivät tämän varaan ja sekin on samasta syystä pysähdyksissä.

Toimitsijavoimista on sanottava, että ne jäivät varsin heikoksi järjestösihteerin mentyä kouluun syyskaudella. Vahvistuksena saatiin uusi talonpoikaissihteeri, mutta toisaalta jäi kunnallisasian hoito <sup>eston</sup> ~~alaa~~ tuntemattoman toimitsijan varaan. Toimitsijain työnjaosta johtuen voidaan sanoa, että liiton jaostoista ovat pääasiassa toimineet ne, joilla on nimetty toimitsija (kunnallis-, valistus-, osuustoiminta-, siirtoväen-, talonpoikais- ja ruotsalaisjaostot). Varsinaista org.työt jaostoa ei ole ja tämä olisi vastäisyydessä muodostettava.

Jaostojen toiminnassa on osittain ollut edistymistä. Ne jaostot, joissa on laadittu toimintasuunnitelma ovat parhaiten voineet merkitä myös tuloksia. Liiton org.työlle ei ole ollut jaostoa, kuten edellä on sanottu ja lähinnä siitä johtuen ei sillä ole ollut erikoista suunnitelmallisuutta-kaan. Osuustoimintajaoston työsuunnitelma on rakentunut lähinnä osuusk. vaaleja ja -kokouksia silmällä pitäen. Vaaleissa onkin saatu kuluneella kaudella huomattavia voittoja. Suunnitelman luonteesta johtuen on työ kohdistunut yksinoman niihin, tosin lukuisiin paikkoihin, joissa vaalit olivat edessä. Yleistä, pitemmälle tähtäävää ja koko osuuskauppapoliittiselle linjalle sopivaa suunnitelmaa ei ole laadittu. Kunnallisjaoston toiminnalle ei niinikään ole saatu perusteellisempaa suunnitelmaa. Tämä seikka on kuitenkin jo korjaantumassa kun sellaista on ryhdytty laatimaan. Kunnallissiihteerin työ on täten kohdistunut lähinnä käytännön eteentuumiin (voisi sanoa tarjoamiin) kysymyksiin.

Edellä sanottu sopii useampiin jaostojen kohdalle kuluneelta kaudelta. Lisäksi on huomioitava se, että eri jaostojen työtä ei keskenään ole osattu yhdistää tarpeeksi hyvin. Osittain sitä on kuitenkin tapahtunut, kuten osoittaa kunnallisjärjestöjen ohjaus.

Liiton teknillinen toimisto on kyennyt läpäisemään tärkeimmäksi asetetut tehtävät.

### Piirijärjestöt.

Piirijärjestöjä oli toimintakauden alussa 17 + 2 alapiiriä. Lisäksi perustettiin Ahvenanmaan piirijärjestö.

Kuluneella kaudella oli piirijärjestöillä varsin suuria tehtäviä. Huomattavimman osuuden vei valtiollisiin vaaleihin osallistuminen. Piirien palkalliset toimitsijat joutuivat kovalle koetukselle työn paljoudesta. Varsin suuria kommeluksia ei kuitenkaan vaalityössä sattunut.

Piirien työ on ollut osittain hajanaista johtuen siitä, etteivät laaditut suunnitelmat pidä paikkaansa kun yllättäen tulee esille erilaisia kamppailuja. Suunnitelmat ovat useissa piireissä olleet laadittu koko vuodeksi. Näin pitkällä sihdillä ei voida saada reaalista, työlle soveltuvaa ohjelmaa. Järjestöjen perustamista, eri paikkakunnilla käyntiä y.m. senluontoista on tosin voitu tehdä suunnitelman perusteella, mutta suunnitelmaa on tällöinkin jouduttu useimmiten osittain muuttamaan. Pakosta on siis jouduttu tekemään ikäänkuin uusia suunnitelmia. Vastaisuudessa olisi-

kin laadittava erillinen, piirin luonteen ja tiettyjen perustehtävien mukainen (periaatteellinen) vuosisuunnitelma ja sen käytäntöön soveltamiseksi konkreettinen, esim. 3 kk:ksi eteenpäin laadittu käyttösuunnitelma. Piirien omin voimin ei ilmeisesti tähän pystytä ja siinä olisi senvuoksi saatava apua tärkeimpien alojen sihteereiltä liiton taholta (esim. talonpoikaist., org., valistus- jne.). Suurimpia puutteita piirien toiminnassa on se, ettei piiritoimikunnat ole kaikissa tapauksissa kyllin päteviä toimintaa suunnittelemaan ja ohjaamaan ja että piiritoimikuntien jäsenet eivät henkilökohtaisesti osallistu varsinaiseen kentällä tapahtuvaan ohjaavaan työhön. Järjestöjen ohjaus on näin ollen jäänyt melkein yksinomaan piiri- ja valistussihteerien varaan. Taloudellisista syistä eivät piirit ole voineet palkata järjestäjiäkään ja tästä on selviönä, että osastoissa käynti on ollut puutteellista.

Piiritoimikuntien jäsenten passiivisuus johtuu osaltaan kokemuksen ja lupkkavalppauden puutteesta. Piiritoimikunnille asetettiinkin velvoitukseksi yhteisopiskelu ja sitä toteutettiin useissa piiritoimikunnissa. Opiskeluun, niinkuin muuhunkin piirityöhön olisi vastaisuudessa laadittava liiton valistusjaoston taholta konkreettinen ohjelma sillä yleisohjelmat eivät koske tarpeeksi läheisesti k.o. työtä.

Kuluneella kaudella on otettu käytäntöön entistä enemmän sellainen muoto, että varsinainen piiritoimikunta muodostetaan piirikeskuksesta olevista jäsenistä ja siihen lisäksi yksi tai kaksi lähiseudulta olevaa pienviljelijää. Tästä on valittu erikseen pienempi, viikottain kokoontuva työvaliokunta. Piirikokouksissa on lisäksi nimetty laajennettu piiritoimikunta, johon kutsutaan jäsen huomattavimmista kunnista tai muusta asutuskeskuksesta. Työ on täten saatu joustavammaksi. Piiritoimikunnan jäsenten valinta ei kuitenkaan ole aina osunut oikeaan, jos verrataan sitä piirialueen luonteeseen.

Eräänä vaikeutena piirien työssä on ollut myös se, että liiton taholta on asetettu liian paljon kehtomusten, raporttien ja selostusten laatimista ja lähettämistäjaksi toiminnalle tärkein tammi-helmikuussa, jolloin yleensä on osastojen ja kunnallisjärjestöjen valmistavat- ja varsinaiset vuosikokoukset. (kuluvana vuonna samaanaikaan 18 eri tehtävää liitolta = org.os. = 1 kpl., osuustoim.ja. = 4 kpl., talonpoik.ja. = 2 kpl., kunnallisj. = 1 ja valistusjaosto = 10 kpl.) Vastaisuudessa on pyrittävä, mikäli mahdollista



"pyhittämään" tämä aika osastoissa käyntiin.

Piirityöntekijöistä on sanottava, että heidän edelleen kehittymiselleen on asettanut esteen työnpaljous.

Toimintakaudella on asetettu vaatimus itseopiskelun tehostamisesta ja toisaalta pidetty yhdet piirisihteerien luento- ja neuvottelupäivät (Sandholmassa= n.s. kesäalomakurssit). Osa piirisihteereistä ovat toimeensa soveltumattomia, mutta uusien, pätevien piirisihteerien saaminen on tuottanut vaikeuksia. Piirisihteerin epäonnistunut vaihdos on saattanut tuottaa vahinkoakin (Lahti? Joensuu). Valistussihteeri on ollut useimmissa piirijärjestöissä mutta melkein poikkeuksetta liiton avustuksen varassa, Toimintakaudella on järjestäjiä ollut palkattuna vain kahdessa piirissä (vakituaisesti) nim. Satakunnan ja Pohj.Hämeen piireissä. (Tämän lisäksi ruotsalaisjärjestäjät kaksikielisissä piireissä).

Piirien työn tukemiseksi ja kokemuksien saamiseksi liiton toimitsijoille asetettiin kaksi piiriä (Uudenmaan ja Pohj.Karjalan) erikoisohjaukseen. Toimintakaudella osallistuttiin Uudenmaan piirin piiritoimikunnan työhön sekä käytiin puhetilaisuuksissa ja opintokerhoissa. Pohj.Karjalan piirillä käytiin lähinnä pienväljelijä kysymyksen ja osuuskauppatyön merkeissä. Muissakin kokouksissa käytiin toimitsijain voimilla, mutta erikoisemman tehostettua se ei ole ollut.

Varsin tärkeä piirityön kannalta on piirilehti. Vaalien aikana se tietysti näytteli huomattavaa osaa koko vaalityöstä. Piirilehtiemme levittäminen vapaa kappaleina ei kuitenkaan tehnyt aina täyttä vaikutusta, koska saajat pitivät sitä "propagandana". Lehtien vakituinen tilaajamäärä oli yleisesti ottaen heikko. Suuri levikki olisi kuitenkin perustana sille, että kannattaisi vapaanumeroita lähettää jatkuvasti, kuukauden sinne, toinen toiselle, jolloin lehti tekisi todellista propagandaa. Yksi puute lehden lukijapiirin kannalta on se, että lehti ei ole nimenomaan piirilehti, vaan liian yleispoliittinen. Tällaisia ovat useimmiten ne lehdet, joissa levikki on pieni. Kuluneena kautena ottivat muutamat piirit lehden kustantamisen harteilleen ja sen taloudellinen puoli on jatkuvasti rasituksena, estäen muun toiminnan toteuttamista.

Kaikista puutteistaan huolimatta ovat piirijärjestöt tehneet suuriarvoista työtä.

#### Kunnallisjärjestöt.

Kunnallisjärjestöjä perustettiin edelleen kuluneena kautena useita. Siellä missä oli kokeneita järjestöihmisiä

saatettiin kj:n toimintaa kehittää varsin pitkälle. Yleisesti oli kuitenkin niin, että kunnallisjärjestöjen merkitystä ja tehtäviä ei tunnettu ja siitä johtuen saattoi jo perustettu kj. "kuolla". Tämän seikan kuvaa parhaiten se, etteivät liiton toimitsijatkaan, saati piirityöntekijät olleet täysin selvillä k.o. toiminnasta. Kunnallisjärjestön sisäisestä työn organisoimista ei useinkaan tullut joustavaa mutta varmasti "pelaavaa" ja niinpä saattoi olla, että kunnallisjärjestö toimi täysin irrallisena kunnallispoliittisesta toiminnasta tai päinvastoin, että kj. toimi vain kunnallispolitiikan piirissä jääden täysin syrjään järjestötyöstä ja sen hyväksikäytöstä. Sisäisen yhteyden ja kotrollin puute johti myös siihen, että yksilöt kunnallispolitiikassa saattoivat kulkea omia "latujaan", toimien siten jopa vastustajanakin.

Nämä heikkoudet olivat kyllä tiedossa jo aikaisemminkin, mutta v. -47 alettu kunnallisjärjestöjen toimintaohjeen laatiminen saatiin päätökseen vasta kertomusvuoden lopulla. Sitä ennen pidettiin maatakäsittävät viisi päiväiset kurssit kj:jen toimitsijoille. Kurssit ~~pidettiin~~ <sup>jaettiin</sup> kolmeen paikkaan, (Mikkeli, Oulu ja Helsinki) ja olivat ne varsin onnistuneet. Kiristynyt rahatilanne asetti kuitenkin esteitä useille kj:lle niin, etteivät ne voineet lähettää edustajiaan. Osanotto % ilmoittautuneista jäikin ~~vähän yli~~ 64,3%. Nämä kurssit tunnustettiin kuitenkin käänteentekeviksi ja vakavasti lausuttiin niissä toivomus ohjeen pikaisesta laati-  
misesta ja uusien kurssien pitämisestä.

Kunnallispäivillä, joita myös on ollut, on edistetty kunnallisjärjestöjen toimintaa.

Kunnallisjärj. toimintaohje on nyt tunnustettu käytäntöön soveltuvaksi jopa niin, että sitä pidetään sellaisenaan myös yleistoiminta-~~suunnitelmana~~, johon lisätään paikalliset erikoistehtävät.

Kunnallisjärjestöjen edelleen kehittämiseksi on niiden kokouksissa pyrittävä entistä enemmän käymään. Voita isi ajatella velvoittaa piirityöntekijät käymään joka kunnallistomikunnan kokouksissa ja tästä työtä ei voine SKP:nkään piirityöntekijät olla irti (kj:n rakenne ja tehtävät).

#### Osastot.

Osastojen lukumäärä on lisääntynyt jatkuvasti. Mitään huomattavampaa heilahtelua ei tässä kuitenkaan ~~ole~~ tapahtunut. Lisäys ei ole ollut niin voimakasta kuin se oli

vielä v. -47, joka onkin ymmärrettävää kun järjestöverkosto on jo varsin laaja. Kuluneella kaudella ovat kaksikieliset osastot vähentyneet ja niiden sijalle on tullut erilliset ruotsinkieliset osastot. Tämä on ilmeisesti ollut edullista sillä täten on välttytty asiain ja kirjelmien käsitlemisestä kahdella eri kielellä samassa kokouksessa. Se, että samalle paikkakunnalle on syntynyt kaksi samanlaista osastoa (ruots. + suomal.) ei kuitenkaan ole aina hyvä, ellei ole työtä keskittävää elintä (kj:ä tai "kunnallistoimikuntaa"). Tässä yhteydessä on mainittava, että Pernajaan on perustettu täysin ruotsinkielinen kunnallisjärjestö.

Edellisinä vuosina on osastoja, jotka ovat toimineet heikoimmin (kuolleet) pyritty herättelemään "väen väkisin". Kertomusvuonna on tämä myös huomioitu ja suunnitelmissa. Eräissä tapauksissa on osaston todettu loppullisesti kuolleen. Pääasiassa ovat nämä olleet sellaisia, jotka ovat jo v.v. -45-47 perustettu mutta heti alkuun menettäneet sen ainoan henkilön, joka oli toimintaa alkuun saanut. Kun uutta aktiivia ei ole löydetty koko paikkakunnalta on osastoa pidetty vain paperilla olevana. Vain harvassa tapauksessa on osaston todettu "kuolleen" Kuluneella toimintakaudella. Osa lopetettavista osastoista ovat sellaisia, joitten rinnalle on syntynyt toinen osasto (esim. s.-d. TY:lle on saatu SKDL:n säännöt ja samalla paikalla on ennestään SKDL:n osasto). Ratkaisematta on jäänyt se, miten menetellään lopetetun osaston ~~skml~~ kanssa. Eräissä piireissä on k.o. osaston rek.paperit otettu piiritoimistoon. Sopivaa olisi lienee se, että osaston nimi muutettaisi jollekin uudelle osastolle, joka perustetaan k.o. osaston lähiseudulle. Rek. virastoon ei täten jäisi olemattomia osastoja ja niiden vaantaaminen "henkiin" herättämällä jäisi pois mahdollisuuksista.

Kokouksia ovat osastot pitäneet keskimäärin 4-6 vuodessa (tarkistamatta). Tähän sisältyy myös johtokuntien kokoukset. Johtokunnat ovat pitäneet kokouksiaan useammin kuin osastot, ollen suhde n. 4-3. Johtokuntien kokouksia on olosuhteisiin katsoen pidetty liian vähän, sillä ei esim. huoneistokysymys ole tässä ratkaisevana puutteena. Yhtenä heikkoutena osastojen toimintaan on se, että sen toimihenkilöt ovat työssä toisella paikkakunnalla suuren osan vuotta.

Jatkuvasti ja osittain entistä kireämpänä on puute toimipaikoista. Taloja on kyllä valmistunut toimintakaudella mutta suurin osa osastoista on edelleen sitä vailla. Oikeisto sos.-demien hallinassa olevissa työv. taloissa pidetään tarkoituksellisesti korkeat vuokrat ja on jopa tapauksia



ettei ollenkaan vuokrata taloa SKDL:n osastoille. Useimmilla osastoilla on kuitenkin mahdollisuudet jonkunlaiseen toimintaan ja hyviäkin esimerkkejä siitä on. (esim. Kokkolan piirissä on osastoja, jotka vaikei ole taloa ovat toimineet paremmin kuin se osasto jolla on talo käytettävänä.)

Osallistuminen poliittiseen toimintaan osoittautuu parhaiten joukkoliikkeiden yhteydessä pidetyistä kokouksista ja julkilausumista sekä lähetystöistä. Paikallisten kysymysten hyväksikäyttöön poliittisessa mielessä on vähitellen opittu varsinkin siellä missä kunnallisjärjestö on toimintaa ohjannut. Helsingin osastojen eniten käsiteltyjä asioita ovat päivänpoliittiset kysymykset.

Käytännölliseen työhön on varsinkin vaalien yhteydessä osallistuttu. Sensijaan työ eri joukkojärjestöissä ei ole niin tehokasta ja järjestettyä kuin sen tulisi olla. Useissa tapauksissa väheksytään työtä esim. pienviljelijäliiton osastoissa ja ~~vaikka~~ onpa tapahtumat niin, että vaikka olisi saatu omat miehet edustajiksi niin on yksimielisesti valittu sos.-dem. ja tällöin on rajoitettu siihen käsitykseen, että kyllä me täällä pärjäämme ja unohdettu keskusjärjestön voimasuhteet. Tämäntapaista on sattunut myös amm. linjalla. (On kuitenkin mainittava, että esim. Vaasan piirissä ovat osastot olleet mukana amm.linjan työssä ja siellä saavutettiin voitto kaikissa liittovaaleissa.) Ohjaus ja kontrolli on tällöin ollut ylimalkaista. Vain harvoin on osastoissa tehty ennakkosuunnitelmia joukkotyöhön.

Varsinaisia uusia toimintamuotoja ei kertomusvuonna ole tullut esille. Osastojen toiminta rajoittuu pääasiassa kokouksiin ja iltamiin. Sellaisia "ompeluiltoja" on pidetty joihin on osallistunut niin naiset kuin miehetkin. Mainintaa ansaitsee se, että eräissä tapauksissa on osastolla oma tiedoistustuslehti tai muuten tilapäisesti tiedoitettu jäsenille ja alueen väestölle tapahtumia. Tätä muotoa olisi-kin syytä vastaisuudessa kehittää.

Jaostotyöstä on mainittava naisjaostot, jotka edelleen ovat tärkeimpiä ja toimeliaimpia. Nuorisajaostoja on syntynyt vain aniharvoja, johtuen siitä, että halutaan pitää nuoret mahdollisimman kiinteästi osaston toiminnassa ja toisaalta siitä, että ei ole saatu osaston piiriin nuoria lainkaan. Varsinkin toimipaikan puuttuessa se on vaikea pulma. Kuopion piirin kertomuksessa kuvataan nuorisotoiminnan heikentyneen, Iisalmen piirin kohdalta kerrotaan voimistuneen

ja Vaasan kertomuksessa sanotaan työn nuorison keskuudessa olleen hyvän.

Ala~~os~~astot, joita v. -47 oli jo olemassa, eivät ole lisääntyneet, eikä ryhmätoimintakaan ole edistynyt. Tämä on ilmeinen puute, sillä läheiset kylät jäivät irralliseen. Ala~~os~~astojen perustamiseen olisikin kiinnitettävä entistä enemmän huomiota ja laadittava sellaisen toiminnan edistämiseksi ohje.

Osastojen toimitsijavoimat ovat lisääntyneet jatkuvasti. Kursseja on pidetty ja osastojen toimitsijoita on vuosittain vaihdettu. Paikkakunnalta pois muuttamiset ovat kuitenkin haittana, jos k.o. on ollut toimitsijana. Työnjaossa ilmenee jatkuvasti heikkoutta.

Eri toimitsijain tehtävissä ei ole saatu aikaan sopivaa yhtäläisyyttä vaan esim. pöytäkirjojen pito tai tilien hoito ovat hyvin erilaisia eri paikoissa. Yhdenmukaisuuteen pääsemiseksi on annettava edelleen ohjausta ja laadittava ohjeita, ellei sellaisia ennestään ole esim. järjestötoimitsijan oppaassa. Tilitysten ja tilastojen teko on edelleen heikkoa. Tilitysten aikanaan suorittamisella on edellytyksenä, että jäsenmaksut peritään myös ajoissa. Tätä onkin tehostettava entistä enemmän. Sen avulla päästään jäsentilastoissakin entistä varmemmalle pohjalle. Jäsenkirjan arvoa tulee myös sopivasti kohottaa asettamalla sille vähäistä etuoikeutta esim. tiedoitustilaisuuksiin pääsemisellä j.n.e.